

De vaste commissie voor Financiën heeft op 6 september 2017 een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Staatssecretaris van Financiën over zijn brief van 28 juni 2017 over de voortgang van het onderzoek naar aanleiding van de motie van het lid Omtzigt inzake het opleggen van btw voor beleggen bij pensioenfondsen en bij beheersdiensten (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1449).

De fungerend voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De adjunct-griffier van de commissie,
Bartman

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de brief over het opleggen van btw voor beleggen bij pensioenfondsen en bij beheersdiensten. Zij hebben daarover nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de VVD-fractie hechten groot belang aan een gelijk speelveld, ook in dit verband. Het kan niet zo zijn dat vergelijkbare pensioenfondsen in andere EU-lidstaten aan een ander, gunstiger btw-regime onderhevig zijn. Deze leden vinden het teleurstellend dat de Europese Commissie (hierna: EC) aangeeft niet te beschikken over een overzicht van de wijze waarop de bepalingen in de btw-richtlijn systematisch door de lidstaten worden toegepast. Terwijl de EC daar natuurlijk wel over gaat. Hoe geeft de EC dan invulling aan het waarborgen van een gelijk speelveld van btw-heffing op beheersdiensten van pensioenfondsen in de lidstaten?

De EC heeft toegezegd het onderwerp te zullen agenderen op de eerstvolgende vergadering van het btw-comité. Wat houdt dat precies in? Wat gaat er dan besproken worden en welke acties volgen hieruit of kunnen hieruit volgen? Wat is de inzet van de EC voor deze vergadering? Wat is de inzet van het kabinet voor deze vergadering?

De leden van de VVD-fractie lezen in de brief dat er geen concreet geval of een specifiek pensioenfonds is aangedragen door de bedrijfs- en branchevertegenwoordigers waaruit een ongelijke behandeling van de lidstaten blijkt. Het kabinet geeft aan dat dit wel een diffuus beeld geeft en het toch aanleiding geeft voor nadere bespreking van dit onderwerp in Europees verband. Waarop is dat dan gebaseerd? Door welke informatie komt dat en uit welke lidstaten?

Waarom wordt niet geconstateerd dat het gezamenlijk beeld is dat andere lidstaten beheerdiensten aan pensioenfondsen vrijstellen van btw?

Waarom is het al dan niet delen van risico's in dit kader relevant voor het risicodragerschap en dus voor het wel of niet vrijstellen van btw?

Ondanks de pogingen een beeld te krijgen, is het nog niet gelukt in beeld te brengen op welke wijze elke lidstaat omgaat met de btw voor beleggen bij pensioenfondsen. Waarom is dat uiteindelijk toch (nog) niet gelukt?

Welke andere mogelijkheden ziet het kabinet om dit overzicht toch te krijgen? Heeft het kabinet ook overwogen alle lidstaten zelf aan te schrijven of dit straks alsnog te gaan doen, dan wel een analyse te (laten) maken van de wet- en regelgeving op dit punt in de verschillende EU-lidstaten? Zo nee, waarom niet?

De leden van de VVD-fractie vinden het belangrijk dat er wel inzicht komt hoe de EU-lidstaten omgaan met de btw voor beleggen bij pensioenfondsen. De Pensioenfederatie heeft inmiddels wel een landenoverzicht opgesteld, waaruit blijkt dat in diverse lidstaten zowel defined contribution-regelingen (DC-regelingen) als defined benefit-regelingen (DB-regelingen) zijn vrijgesteld van btw. Kan het kabinet een reactie geven op dat landenoverzicht? Zo nee, waarom niet?

Klopt het dat sommige lidstaten pensioenfondsen per definitie ontzien, ongeacht het type regeling?

De Pensioenfederatie ziet een verschil tussen de weergave van het standpunt vanuit de EC in de brief van het kabinet en wat de EC in haar brief schrijft. Hoe ziet het kabinet dat? Klopt het dat individuele

DC-regelingen als enige vrijgesteld zijn van btw of dat het (vooral) afhankelijk is van wie het risico draagt? Kan het kabinet hier uitleg over geven?

Duidelijk is dat het risicodragerschap van cruciaal belang is voor de btw-vrijstelling. Hoe ontwikkelt het risicodragerschap zich in Nederland? Voor welk deel wordt de hoogte van de uitbetaalde pensioenen bepaald door de behaalde beleggingsresultaten? Klopt het dat de EC veronderstelt dat de meeste DB-regelingen in Nederland niet worden bepaald voor behaalde beleggingsresultaten? Wat gaat de Staatssecretaris eraan doen om het beeld te corrigeren, als dit niet klopt?

De leden van de VVD-fractie zien graag een reactie op het artikel «Nederland staat in EU alleen met btw voor pensioenfondsen» (Pensioen-Pro.nl, 6 september, 2017), waarin staat dat Nederland praktisch alleen staat als land dat btw heft op het beheer van pensioenregelingen die geen pure DB-regelingen zijn.

Welke consequenties zijn er voor de pensioenfondsen wanneer zij btw moeten gaan afdragen? Wat is de inschatting wat zij hiervan gaan merken, bijvoorbeeld op het punt van de stijging van beheerskosten?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris van Financiën over de voortgang van het onderzoek naar aanleiding van de motie Omtzigt over de btw-last bij beheersdiensten voor pensioenfondsen. Deze leden merken nogmaals op, dat het heffen van omzetbelasting over beheersdiensten bij pensioenfondsen de kosten voor pensioenfondsen verhoogt en dus leidt tot lagere pensioenen. De voorgenomen leden vragen de Staatssecretaris specifiek te reageren op het landenoverzicht van de Pensioenfederatie, waaruit blijkt dat heel veel lidstaten alle pensioenregelingen vrijstellen van btw. Kan de Staatssecretaris bevestigen dat de Belgische overheid in het recente schrijven «België, ideale locatie voor pan-Europese pensioenfondsen» heeft aangegeven dat Belgische pensioenfondsen geen btw verschuldigd zijn over het financieel en administratief beheer?

De Staatssecretaris heeft in zijn brief een deel van het antwoord van de EC d.d. 12 juni 2017 opgenomen. In een ander deel van de brief (blz. 2 onder ii.) schrijft de EC dat er een groot verschil is tussen regelingen waarbij het investeringsrisico bij de werknemers/deelnemers ligt (DC-regelingen) dan wel regelingen waarbij het investeringsrisico bij de werkgever ligt (DB-regelingen). Deelt de Staatssecretaris de mening dat deze beschrijving niet op de Nederlandse situatie betrekking heeft, aangezien er in Nederland nauwelijks nog regelingen zijn waarbij het risico gedragen wordt door de werkgever? Kan de Staatssecretaris aangeven hoe deze zin van de EC zich verhoudt tot het standpunt van de Staatssecretaris dat «de aan- of afwezigheid van een bijstortverplichting bij een DB-regeling geen verschil maakt voor de btw-kwalificatie van het product» (brief van de Staatssecretaris van Financiën, 22 112, nr. 2317)?

Deelt de Staatssecretaris ook de mening van de leden van de CDA-fractie dat bij de meeste Nederlandse DB-regelingen het met name de beleggingsresultaten zijn die de hoogte van het pensioen bepalen? Kan de Staatssecretaris voorts aangeven wat zijn inzet zal zijn bij het eerstvolgende btw-comité?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben de brief van het kabinet inzake de motie Omtzigt over het opleggen van btw voor beleggen bij pensioenfondsen en bij beheersdiensten gelezen. Deze leden onderschrijven het belang van een gelijk (Europees) speelveld en hebben de brief dan ook met interesse gelezen.

Deze leden vragen of het kabinet verder kan verduidelijken op welke grond de EC betoogt dat bij DB-regelingen onvoldoende sprake is van het door de deelnemer lopen van beleggingsrisico teneinde btw-vrijstelling te rechtvaardigen. Klopt het dat de dempende maatregelen die voorkomen dat direct gekort moet worden bij onderdekking, vastgelegd in het financieel toetsingskader (FTK), een overweging zijn voor de EC dit te betogen? Klopt het dat ook bij onze DB-regelingen, zij het gedempt en uitgesteld, feitelijk sprake is van het lopen van beleggingsrisico door de deelnemer?

De leden van de D66-fractie hebben kennisgenomen van het feit dat een van de bedrijfs- en branchevertegenwoordigers bij de EC een klacht gaat indienen over ongelijke btw-behandeling. Kan het kabinet toelichten hoe een procedure bij de EC er uit ziet, hoe veel tijd deze naar verwachting maximaal in beslag neemt en wat voor rol de nationale overheid hierbij speelt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de SP

De leden van de SP-fractie hebben kennisgenomen van de brief van de Staatssecretaris inzake de uitvoering van de motie Omtzigt over de btw-behandeling van pensioenbeheerders.

Deze leden zijn van mening dat pensioenbeheer vrijgesteld dient te worden van btw-heffing, omdat btw-heffing leidt tot een lager pensioenresultaat. In dit kader willen de aan het woord zijnde leden graag weten hoe groot het cumulatieve effect is van btw-heffing op het pensioenbeheer en op het pensioenresultaat. Kan de Staatssecretaris dit aangeven?

Waarom, zo vragen de leden van de SP-fractie geeft de Staatssecretaris aan dat de informatie die hij heeft ontvangen een diffuus beeld geeft, terwijl het landenoverzicht dat zij via de Pensioenfederatie hebben ontvangen helder aantoont dat vrijwel alle landen een btw-vrijstelling hebben. Wil de Staatssecretaris zijn opmerking dat de informatie een diffuus beeld geeft toelichten?

De leden van de SP-fractie hebben nog enkele vragen over pensioenbeleggingen. Kan de Minister aangeven in welke sectoren door Nederlandse pensioenfondsen wordt belegd? Hoeveel geld is er bijvoorbeeld door pensioenfondsen belegd in kerncentrales? Hoeveel wordt er belegd in clusterunitie en in de wapenindustrie als geheel? Is de Minister hiervan op de hoogte en is hij bereid de Kamer hiervan een overzicht te verstrekken?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van 50PLUS

De leden van de 50PLUS-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voortgang van het onderzoek naar aanleiding van motie van het lid Omtzigt. Deze leden hebben allereerst een opmerking en vervolgens enkele vragen naar aanleiding van de brief van de Staatssecretaris van 28 juni.

De leden van de 50PLUS-fractie betreuren het zeer dat de brief van 28 juni jl. geen helderheid verschaft over de vraag hoe andere Europese lidstaten omgaan met de btw-behandeling van beheersdiensten aan pensioenfondsen, ondanks het feit dat de motie die het kabinet hiertoe oproept, Kamerbreed is gesteund. Nederland heeft een naar verhouding zeer grote pensioensector waarbij een ongelijk speelveld op het gebied van btw-heffing al snel grote gevolgen heeft voor de fondsen en natuurlijk voor het pensioenresultaat van de deelnemers. Cumulatief gaat het om grote effecten.

Kan de Staatssecretaris duidelijk maken waarom de ontvangen informatie van onder andere de Dutch Fund and Asset Management Association (DUFAS), de Pensioenfederatie en de Algemene Pensioen Groep (APG) een «diffuus beeld geven»?

De Staatssecretaris geeft aan dat hij geen gevalideerd oordeel kan geven over het landenoverzicht, omdat hij niet beschikt over de achterliggende rapportage. Welke acties heeft de Staatssecretaris ondernomen teneinde de achterliggende rapportage(s) te kunnen inzien?

Is de Staatssecretaris bereid de Pensioenfederatie in de gelegenheid te stellen het landenoverzicht toe te lichten? Indien nee, waarom niet? Welke andere acties neemt u of overweegt u om de verstrekte informatie te valideren?

De Staatssecretaris geeft aan dat de verstrekte informatie zeer bruikbaar is en voor hem een reden is bij de EC aan te dringen op het bespreken van de btw-behandeling van beheersdiensten aan pensioenfondsen bij de eerstvolgende vergadering van het btw-comité. Is de Staatssecretaris ook bereid aan het btw-comité toe te lichten dat bij verreweg de meeste DB-regelingen in Nederland, de hoogte van de pensioenen voor een groot deel wordt bepaald door de behaalde beleggingsresultaten? Indien nee, waarom niet?

Kan de Staatssecretaris bevestigen dat er sprake is van marktverstoring bij werkgevers, pensioenaanbieders en/of bij consumenten ten aanzien van de keuze tussen DB- of DC-regelingen? Kan de Staatssecretaris aantonen dat DC-regelingen bij de huidige gang van zaken niet oneigenlijk worden bevoordeeld en dus worden gestimuleerd? Indien nee, waarom niet?

II Reactie van de Staatssecretaris